

Celoletna naročnina	230 Lir
Polletna	120 "
Posamezna številka	5 "
Za Jugoslavijo	3 Din

Gorica, sobota 1. februarja 1947

Obdelati in posejati vso zemljo

Tako se glasi navodilo tov. Tita v novoletni poslanici jugoslovanskim narodom. Obdelati in posejati vsak kosček zemlje, vsako ped, da bo kruha dovolj za vse, da bodo shrambe polne v jeseni. To mora biti cilj naših kmečkih množic, ko stopamo v čas setve. Obdelati ne samo ono kar običajno obdelujemo, ampak več posejati, da bo pridelek bogatejši. Tako bo naša dežela neodvisna od milosti drugih držav, ki zahtevajo za vsako izkazano pomoč drago plačilo v obveznostih.

Pripravljamo se na skorajšnjo priključitev in težke naloge stoje pred nami. Za dve leti mirne graditve in obnove so pred nami ostali Jugoslavlani in mi bomo morali v najkrajšem času nadoknaditi izgubljeno in prehiteli zaostalo. Da bo jutri naše delo lažje je nujno, da mu postavimo trdne temelje in ga usmerimo tako, da bo odgovarjalo potrebam jutrišnjega dne in da se bo na teh temeljih gradilo potrebno za življenje ondojnemu prebivalstvu.

Naša dežela zahteva veliko dela in truda za obdelavo, ker je pretežno hribovita. Poleg tega primanjkuje delovne sile na vasi in vedno nove bodo odhajale v mesta, v industrijo. Treba je organizirati delo na vasi, nabaviti stroje, kjer se da, zlasti traktorje, da se bo zemlja lahko preorala in posejala. Mi vstopamo v tromesečno tekmovanje. Da se pospeši obdelava in vsestransko razvijejo sile, da se pametno racionalno uporabijo na vasi, da se razvije čut medsebojne pomoči, je težišče v pravkar napovedanem tekmovanju obdelati vse, posejati čimveč. V zasledovanju tega cilja morajo nuditi vsestransko pomoč ter razvijati in dati iniciativno naše masovne organizacije in strokovni kader. Predno začnemo razvijati naš tekmovalni načrt je potrebno objasniti način, namen in cilj tekmovanja.

Mnogi aktivisti in še večje število ljudi na vasi smatrajo, da je tekmovanje to kar da skupnosti ali kar za skupnost napravi (popravilo cest, ljudskih domov) in mnogi se strašijo tekmovanja češ: ni primeren čas, kajti preveč dela je na polju. Ti ljudje ne razumejo v čem je tekmovanje. Vsakdo lahko in mora tekmovati vsak dan, povsod, pri vsakem delu. Vsak mora stremeti, da delo izboljša, produkcijo zviša, da varčuje pri potrošnji, da čas smoterno izrablji, da postane načrten pri delu. Stremeti mora vsak izmed nas, da se prevzgoji, da bo na delo gledal ne kot na nujno zlo, nego da delo postane njegova potreba. Torej tekmovanje se ne izčrpa v udarniškem delu. Ono zajema vse panoge udejstvovanja vsakega človeka.

Poleg združništva, ki predstavlja eno izmed glavnih vej našega gospodarstva in prizadevanja; poleg dela, ki se bo razvijalo na kulturnem, fizikalnem in obnovenem področju, predstavlja vprašanje obdelave in setve osnovno nalogo našega delovnega ljudstva. Zelo primeren oblika tekmovanja je prostovoljna organizacija dela na vasi. Kmetje se dogovorijo, da si bodo medsebojno pomagali pri opravljanju težjih del oranja in okopavanja. Vsak je za svoje delo plačan, delo je hitreje in z veseljem opravljeno. Pametno in pravično naj se porazdeli delo

Dan priključitve k Jugoslaviji bo praznik vsega goriškega ljudstva, praznik, kakor ga je to ljudstvo tudi zaslužilo

Goriško ljudstvo, ki je petindvajset let trpelo in krvavale pod »demokracijo« in fašistično Italijo, je dobilo sedaj za nagrado takozvano francosko črto. Slovenske in italijanske antifašistične množice so na šesteto načinov dokazale, da je pravica na njih strani in da jih more samo nasilna odločitev razdeliti. Delegacija Julijske krajine, kakor tudi naša jugoslovanska delegacija, podprta od Sovjetske zveze, je napravila vse, da bi se upoštevala želja primorskega ljudstva, toda proti imperialističnim silam, ki se niso ozirale na naše etnične, gospodarske in kulturne prilike, ni bilo mogoče v danih razmerah doseči več, kakor se je doseglo. Tako je prišlo s francosko črto do kompromisne rešitve.

Cilj, ki si ga je zastavil slovenski narod v osvobodilni borbi, je bila združitev vseh bratov v svobodni in v suvereni državi Jugoslaviji. Na desetisočev je padlo za ta cilj; neizmerna je bila škoda, ki jo je okupator napravil primorskemu ljudstvu. Naši zahodni zavezniki so poznali našo borbo za osvoboditev izpod tujevega jarma, oni so nas podpirali v tej borbi in nam dali tudi tozadevne obljube.

Ne samo kraj, ki bodo po novi razmejitvi pripadli k Italiji, temveč tudi goriško ljudstvo, ki bo prišlo pod Jugoslavijo, je te dni zaskrbljeno ter razpravljalo o krivici, ki bo padla ne samo na Gorico, temveč tudi na Slovensko Benečijo.

Naravna lega mesta Gorice,

ki je najtesneje povezano s svojo okolico, Krasom, Soško dolino in Brdi, bo kar čez noč postalo glava brez trupla. Gorici bodo manjkala pljuča, s katerimi diha. Tega stanja so si brez dvoma svesti tudi vsi razumni in trezni Italijani. Brez podeželja bo mesto gospodarsko pešalo in propadlo. Kar čez noč bodo odpadli vsi viri, od katerih je Gorica živila. Kmečko prebivalstvo podeželja bo ostalo brez svojega naravnega središča, to pa bo zapisano gospodarskemu poginu, ker mu bodo odrezane vse korenine, odmanjkali vsi sokovi okolice, ki so mu skozi stoletja zagotavljali blagostanje in procvit. Onkraj črte bo pod silo razmer nastala »nova« Gorica, ki bo odgovarjala nastalemu položaju v upravnem, gospodarskem, kulturnem in političnem oziru.

Te dni so prinesli reakcionaristi »Messaggero Veneto« in »Voce libera« zemljevide s francosko črto. Popisali so tudi »natančne meje«, ki so jih začrtali v glavnem na škodo vzhoda in jih prikrojili tako, kakor bi to najbolj prišlo njihovim čitateljem. Kakor smo zvedeli, nima še nihče uradnega zemljevida z nove francoske črte in zato se tudi mi ne bomo spuščali v razna ugibanja in ne bomo po nepotrebnem begali našega prebivalstva.

Ta razmejitve, ta famozna kompromisna francoska črta, ki ne bo zadovoljila ne epo ne drugo stranko, je pač neobgljeno de- te in jo moramo smatrati samo kot začasno.

Naš človek je navezan na svojo zemljo in ni je sile, ki bi ga mogla odtrgati od rodne grude

Pred dobrim tednom smo zvedeli, da se nekateri gospodje okrajni guvernerji s posebno skrbjo obračajo do našega ljudstva. Nihče jih ni vprašal za

proglase in tudi izgovarjajo se na vse mogoče načine, tako da večkrat en upravnik popolnoma drugače postavi zadevo kot drugi.

POLITIČNI PREGLED

Iz govora jugoslovanskega delegata na konferenci namestnikov zunanjih ministrov v Londonu
Vprašanje Slovenske Koroške

Pretekli teden je imel šef jugoslovanske delegacije, opolnomočeni minister dr. Joža Vilfan, na konferenci zunanjih ministrov v Londonu v imenu vlade FLRJ govor, iz katerega podajamo zaključek:

Jugoslovanski narodi ne zahtevajo tujega, ampak zahtevajo samo svoje. Zahtevajo ozemlje slovenskega naroda in nacionalne pravice za Hrvate v Avstriji. Zahtevajo, da se v prihodnosti onemogoči zločin germanizacije.

delovne sile na vasi, tako da težja dela opravljajo močnejši. V manjši meri so kmetje na vasi to že delali: med sosedi, med sorodniki itd. Gre za to, da se ta medsebojna pomoč, ta organizacija in smotrna uporaba delovne sile, razširi po možnosti na celo vas. Pristop je prostovoljen, kdor noče, naj si pomaga sam kot more. Isto velja pri oranju našega polja. Tekmovanje je v tem, da vsak hitreje in boljše opravi svoje delo.

Za revnejše na vasi in tiste, ki so v vojni vse izgubili, odstopi vsak po par ur dela, kot se pač dogovore na vasi. Uspeh tako organiziranega dela bi bil zagotovljen, ker vsi bi imeli koristi. Zemlja bi bila obdelana in vas bi složno korakala bolj čisto naproti. — Odvisi od okrajnih in krajevnih organizatorjev ter od iniciative posameznikov na vasi, kako se bo delo organiziralo in kakšen obseg bo zajelo.

mu je najdražji zaradi njegove zgodovinske vloge. Slovenska Koroška je bila pod germanizatorskim jarmom vedno boleča in odprta rana na telesu slovenskega naroda, ki ne bo nikoli mogel priznati Avstriji pravice do te slovenske dežele, ki mu je bila nasilno odvzeta.

Vlada FLRJ se obrača s svojimi zahtevami na zaveznike v

Odgovornost Avstrije pri hitlerjevskem ropanju v Jugoslaviji

Šef jugoslovanske delegacije dr. Joža Vilfan je v imenu vlade FLRJ na temelju odgovornosti Avstrije za vojno škodo, povzročeno Jugoslaviji, izročil konferenci namestnikov zunanjih ministrov v Londonu spomenico glede reparacij od Avstrije, v kateri je med drugim rečeno, da vojna škoda v Jugoslaviji zaradi nemško - avstrijskega nacističnega napada še daleč ni pokrita z deležem reparacij (vojne odškodnine), ki so bile priznane Jugoslaviji. Zato zahteva vlada FLRJ: 1) naj se Avstrija z mirno pogodbo obveže plačati Jugoslaviji del vojne škode; 2)

obrnila do svojih vernikov ter jim prikazal to neupravičeno vznemirjenje ljudstva. Tolminski in kanalski dekan ter drugi duhovniki so v pravem razumevanju svojega poslanstva naslovili iz prižnice na ljudstvo besede, ki so globoko odjeknile v srcih našega dobrega ljudstva, ki je pomirjeno odšlo na svoje domove.

Razdiralno delo med našim ljudstvom od strani raznih guvernerjev ter njih zvestih begunskih pomagačev se je sicer razblinilo, toda strupen namen jim je bil mržnja in sovraštvo proti mladi ljudski Jugoslaviji. Tem ljudem ni pri sreči in lepši bodočnost našega ljudstva. Oni bi hoteli, da bi naše ljudstvo še nadalje okusilo sladkosti koncentracijskih taborišč, oni bi hoteli, da bi jim to ljudstvo še služilo v tujini, kakor jim danes služijo Andersovi vojaki in četniki — dasi je znano, da bi se v veliki večini radi vrnili v domovino.

Zapeljanci in begunci, ki prihajajo iz taborišč Avstrije in Italije v Jugoslavijo, so danes drugačnega mnenja. Kot državljani FLRJ bodo sli na delo, ki jim bo najbolj prišlo ter bodo enaki z enakimi po svojih močeh delali za naše skupno blagostanje. Večje skupine teh taboriščnikov so se celo izkazale, tako da jih danes šteje Slovenija že med najboljše delavce pri obnovi našega gospodarskega življenja.

Ko bo izginilo tistih par zavalcev in zločincev, bo vse prebivalstvo enotno čutilo, da jih naša skupna domovina Jugoslavija sprejema kot brate, ki so se po Kalvariji petindvajsetletnega robstva znašli v objemu skupne matere, ki jih ni nikoli zavrgla.

Dan priključitve k Jugoslaviji bo praznik vsega goriškega ljudstva, praznik kakor ga je to ljudstvo tudi zaslužilo.

prepričanju, da bodo tudi oni poklonili vso pozornost problemu osvoboditve jugoslovanskih ozemelj izpod Avstrije in zaščite Gradiščanskih Hrvatov, kakor tudi problemu osnov nove demokracije Avstrije in da bodo pri reševanju računali z dejanskim etničnim stanjem, s politično nujnostjo in z moralnimi imperativi.

globalna (celotna) vsota, ki naj jo Avstrija plača Jugoslaviji, naj bo določena v ameriških dolarjih in naj upošteva škodo v Jugoslaviji, stopnjo odgovornosti in plačilne možnosti Avstrije; 3) nemško imovino na ozemlju zapadnih področij Avstrije je treba razdeliti med 18 držav, ki naj bi dobile nemške reparacije v skladu s potsdamsko deklaracijo in s sklepi pariške reparacijske konference; 4) z izpolnitvijo reparacijskih obveznosti nasproti Jugoslaviji bo Avstrija nedvomno prispevala k pravilnemu razvoju bodočih sosedskih odnosov med obema državama.

Iz zbornice jugoslovanske vlade o nemškem vprašanju

Jugoslovanska delegacija na zasedanju namestnikov zunanjih ministrov v Londonu je ta teden predložila tudi spomenico o nemškem vprašanju. V njej je poudarjeno, da je dolga doba okupacije in zavezniške kontrole osnovna točka pri reševanju vprašanja povojne Nemčije. Okupacija Nemčije je osnova skupne zavezniške politike, ki mora sloneti na gospodarski enotnosti Nemčije v skladu s

potsdamskimi sklepi. Dalje je v njej med drugim rečeno, da mora biti v vprašanje likvidacije nemške napadalnosti vključeno tudi vprašanje nemških manjšin v vzhodni in jugovzhodni Evropi; stotisoč Nemcev, ki danes še živijo v Jugoslaviji, je treba preseeliti v Nemčijo. Sklep v tem smislu bi se skladal s potsdamskimi določili o nemških manjšinah na Češkoslovaškem, Poljskem in Madžarskem.

Ostalo delo namestnikov v Londonu

Namestniki zunanjih ministrov so zadnji čas razpravljali o nekaterih klavzulah mirovne pogodbe z Avstrijo. Na zahtevo sovjetskega odposlanca, naj proučujejo češkoslovaške in jugoslovanske ozemeljske zahteve nasproti Avstriji, so se sporazumeli, da bodo podrobno razpravljali o vprašanju meje potem, ko bodo zaslišali Avstrijo. Sovjetski odposlanec Gušev je predlagal, naj na mirovno konferenco povabijo tudi Albanijo. Pri tem je ameriški zastopnik Murphy naredil opazko, da Albanija ni na seznamu 18 zavezniških držav, ki jih je svet zunanjih mini-

strov povabil in pooblastil, da povedo svoje stališče. Nato je sovjetski delegat poudaril, da so se zavezniški sporazumeli o pravici Albanije, da pristopi k podpisu mirovne pogodbe z Italijo in da je konferenca za reparacije v Parizu priznala Albaniji pravico do nemških reparacij. Na drugi strani se Sovjetska zveza ni uprla temu, da se Danska povabi na konferenco, dasi je znano, da se Danska ni borila neposredno proti Nemčiji. Slednjič je francoski delegat Couve de Murville podprl sovjetski predlog. Menda bo to vprašanje rešeno na zasedanju zunanjih ministrov v Moskvi (prihodnji marec).

Stalin in Bevin o angleško-sovjetski pogodbi

Zunanji minister Velike Britanije g. Bevin je pred tednom poslal preko angleškega veleposlaništva v Sovjetski zvezi predsedniku ministrskega sveta ZSSR J. V. Stalinu naslednjo poslanico: Razveselil me je prijateljski sprejem, ki ga je bil deležen v Moskvi načelnik imperialnega generalnega štaba in z zanimanjem proučujem njegovo poročilo o razgovorih z Vami. Toda skrbi nam povzroča misel, ki ste jo izrazili glede možnosti, da bi gledali na anglo-sovjetsko pogodbo o zavezništvu in povojnem sodelovanju v Londonu kot na stvar, »ki visi v zraku«, v kolikor bi lahko smatrali, da jo je zamenjala Organizacija Združenih narodov. To stališče se pripisuje v članku, objavljenem v »Pravdi« 15. januarja, meni osebno na način, ki vodi v največjo zablodo. V tem članku je vzlet iz zveze besed in nepravilno tolmačen neki stavek iz govora, ki sem ga imel preko radia 22. decembra. Dejansko sem govoril to, kar so govorili vsi drugi glavni zavezniški, namreč, da temelji njihova politika na OZN. Ne morem razumeti, kaj bi se skrivalo za temi razpravljani in ne navadno sem presenečen zaradi članka v »Pravdi«, to tem bolj, ker sem iz besed feldmaršala Montgomeryja razumel, da to ni Vaše osebno gledanje na pogodbo. Vsekarer to tudi ni moje stališče. Ker je »Pravda« objavila ta članek, ki zavrača v zmoti, mi ne preostaja ničesar drugega, kot objaviti poročilo, ki bi ga v prvi vrsti hotel predložiti Vam in v katerem bom znova pojasnil stališče vlade Njegovega Velikanstva do tega vprašanja.

Nato je predsednik ministrskega sveta ZSSR J. V. Stalin odgovoril zunanjemu ministru Velike Britanije na ta način: Prijel sem Vašo poslanico z dne 18. januarja. Priznati moram, da je Vaša izjava — da ima Velika Britanija samo obveznosti, ki izvirajo iz Ustanovne listine OZN — izzvala pri meni dvom. Zdi se mi, da bi mogli takšno izjavo brez odgovarjajočega pojasnila izkoristiti sovražniki anglo-sovjetskega prijateljstva. Zame je jasno, da nalaga anglo-sovjetska pogodba obveznosti našim državam ne glede na pridržke pogodbe, čeprav zmanjšujejo pomen v povojnem razdobju. Opiral sem se ravno na to stanje stvari, ko sem dne 17. septembra 1946 v razgovoru izjavil gosp. Aleksandru Werthu, da je »Sovjetska zveza vezana s pogodbo o vzajemni pomoči z Veliko Britanijo proti nemškemu napadu« in da ima zavoljo tega nasproti Veliki Britaniji obveznosti, ne glede na one, ki izvirajo iz Ustanovne listine. Toda Vaša poslanica in izjava britanske vlade popolnoma pojasnjujeta stvar in ne dopuščata nobenih nesporazumov. Sedaj je jasno, da je najino stališče glede anglo-sovjetske pogodbe enako. Glede podaljšanja anglo-sovjetske pogodbe, ki je posebej omenjeno v izjavi britanske vlade, moram reči, da bo treba, ako mislimo resno govoriti o podaljšanju, najprej odstraniti iz nje vse pridržke, ki jo slabijo. Šele nato bi bilo mogoče resno govoriti o podaljšanju pogodbe.

Borba za demokratični mir

Nedavno zaključeno zasedanje Generalne skupščine organizacije Združenih narodov je bilo določeno uspeh miru in mednarodnega sodelovanja, ki ga dosledno zagovarjajo Sovjetska zveza in druge demokratične dežele. Najvažnejši sklep zasedanja je nedvomno resolucija glede vprašanja o reguliranju in zmanjšanju oborožitve, ki je bila predložena Generalni skupščini v razpravo na iniciativo delegacije Sovjetske zveze. Sovjetsko delegacijo je vodilo pri njenem predlogu stremenje k razvoju mednarodnega sodelovanja v interesu splošnega miru, nacionalne osvo-

boditve odvisnih dežel in resničnega izboljšanja položaja širokih ljudskih množic. Enodušno sprejeta resolucija, o tako važnem vprašanju prepričljivo dokazuje, da ustreza ta korak temeljnim interesom vseh narodov — velikih in malih. In čeprav se je glede drugega vprašanja, ki ga je predložila sovjetska delegacija zasedanju v obravnavo, glede vprašanja o bivanju tujih čet na nesovražnih ozemljih, zainteresiranim deželam posrečilo preprečiti, da bi bil storjen kateri koli pozitiven sklep, če trpi vrsta drugih sklepov, zasedanja na polovičarstvu, nekateri izmed njih

— zlasti sklep o varstvu — pa so povsem nezadovoljivi, moramo vendar priznati, da je splošna bilanca dela Generalne skupščine ugodna. Navzlic pesimističnim prerokbam reakcionarjev je bila namreč praktično dokazana možnost plodonosnega mednarodnega sodelovanja v sedanjih dobi, ob upoštevanju določenih pogojev.

To možnost potrjuje dejstvo, da je bilo uspešno zaključeno dolgotrajno in naporno delo. Sveta zunanjih ministrov, ki so pripravljali mirovne pogodbe z bivšimi zavezniški hitlerjevske Nemčije v Evropi. Zdaj so pripravljene te pogodbe v sklad v dokončni obliki in 10. februarja 1947. bodo podpisane. S tem so ustvarjeni pogoji za obnovo normalnih odnosov med deželami znatnega dela evropskega kontinenta. Pred velike zavezniške države se postavlja v vsej obsežnosti problem Nemčije, ki mora biti rešen v duhu načel njene demokratizacije in denaci-

fikacije, ki so jih razglasili zavezniški v celoti skupni izjav med osvobodilno antifašistično vojno in po nji.

Ugodne perspektive, ki se v njihovem znamenju začnejo novo leto, se lahko uresničijo samo v toliko, v kolikor bodo zavržene metode »atomske diplomacije«, ki je že pokazala svojo insolventnost, metode politike sile, poskusi, vsiliti vsemu svetu voljo posameznih držav ali skupine držav. Borba za demokratični mir ne samo da ni končana — ta borba je šla samo skozi prvi štadij. Borba proti silam mednarodne reakcije, ki zadržujejo politično atmosfero v koristoljubnem interesu vplivnih klik monopolističnega kapitala, se nadaljuje z nezmanjšano napetostjo. V tej borbi se rešuje vprašanje o trdnosti in trajnosti miru, ki je življenjskega pomena za človeštvo. Izid te borbe bo v veliki meri odvisen od stopnje strjenosti in aktivnosti demokratičnih sil, ki zastopajo temeljne interese narodov.

Ilija Ehrenburg o današnji Evropi

Se mnogo, zelo mnogo razvalin je na Dnjepru, na Donavi in na Seini. Se mnogo, zelo mnogo je opustošen. V raznih deželah sem slišal vedno iste dolge in kakor jesenski dež enolične govore: o koščku kruha, o toplem koticu. Koliko sadjarjev, rudarjev in tkalcev so pobili fašisti! V Provenči ne dobiš niti kapljice provenškega olja. V Grčiji je našel ameriški novinar izčrpanega moža, ki je tehtal štiri in trideset kilogramov; Grki so hoteli fotografirati — »rekord gladu«, pa je preliščil novinarja in umrl tačas, ko so iskali fotograf. Pariz so imenovali »mesto svetlobe«; zdaj v Parizu čez dan izključijo električni tok zdaj v enem, zdaj v drugem okraju — mesto svetlobe brez razsvetljave. Angležu je bil dom svetinja; koliko Londončanov je zdaj brez doma! Prej so hudomušno govorili, da je Nemec v Hamburgu stesal luno; zdaj razmišlja Nemec v Hamburgu, kje bi dobil ogorek.

V prvem povojnem letu vojne akcije niso prenehale; borbe so se vršile v Indoneziji in v Grčiji, na Kitajskem in v Egiptu, v Palestini in v Indiji.

Ljudje, ki so se še nedavno imenovali osvoboditelji, so pokazali, da znajo krotiti svobodo. Kateri novi tragik bo opisal gorje Grčije, ki so ji, kakor Niobi otroke, iztrgali s krvjo plačano svobodo? Nekoč je hitel Byron k bregovom Helade: za tujo svobodo je dal dušo in življenje. Zdaj hite ljudje, ki se smatrajo za čitance, celo za častilce Byrona, k istim bregovom: za tujo svobodo imajo okove. Za Pireneji še vedno ječi prelepa Španija. Prva je šla v boj proti fašističnim tolpom; iz nje so napra-

vili rezervat za fašistične krvnike. Res, na pragu novega leta so nekateri poslaniki zapustili Madrid in pustili tam svoje namestnike; toda general Franco ni tako občutljive narave, to ločitev preživlja...

Nürnberški zločinci niso ušli zanki; toda koliko njihovih pajdašev je v minulem letu dobilo odpustanje grehov in dobre položaje! Zapadnoevropske čitalec je razburila knjižica fašističnega novinarja Malaparte, v kateri pripoveduje, kako so ustaši prinesli Ante Paveliču košaro z očmi do smrti mučenih Srbov. Morda se bodo isti čitanci nekoliko čudili, da Ante Pavelič nemoteno živi v Gradcu, kjer mu služkinje prinašajo košare z grozdem. Blizu Paveliča pije Horthy razlizing. Kar se tiče Degrella, daje prednost heresu. Milijon hitlerjevcev v ameriški zoni je »amnestiranih«; pokazalo se je, da bi bilo treba deset let za ugotovitev stopnje njihove krivde. Rdeča armada je v štirih letih opravila s Tretjim rajhom. Ne, vse kaže, da ima tudi kuga svoje častilce: fašiste puščajo za črne dni.

Če bi zmagali nürnberški zločinci, bi zdaj ne bilo ne naših mest ne naših otrok. Če bi zmagali nürnberški zločinci, bi ne bilo ne svobodnega Pariza, ne mirnega Londona. Ne vem, ali bi ostal cel tudi New York. Morda bi nekateri izmed novinarjev, ki nas zdaj klevetajo, končali svoje življenje v taboriščih Buchenwald ali Dachau, ko bi Rusi pred štirimi leti ne bili rešili sveta. Spomin na žrtve nas krepi in dviga. Začutili smo svojo silo, duševno silo ljudstva. Škodaželneži lahko predelajo učbenike zgodovine, toda teh žrtev in te zmag ne bodo zbrisali z zemlje.

Četniki v taborišču pri Neaplju so na zverinski način ubili jugoslovanskega konzula

Dne 25. januarja so Mihajlovičev četniki, ki so zaposleni kot stražarji pisarne nekega angleškega majorja, poveljnika taborišča za »razseljene osebe« št. 38 v okolici Neaplja, ubili z železnimi palicami tovariša Vicka Glumčiča, začasnega konzula vlade FLRJ v Neaplju, njegovega atašeja Josipa Engela pa težko ranili.

V okolici Neaplja je več taborišč, kjer živijo številni vojni zločinci, bivši Mihajlovičevi višji oficirji ter večje število bivših vojni ujetnikov in drugih »seb, ki so v zadnjem času izrazili željo, da bi se radi vrnili v Jugoslavijo. Predstavniki naših oblasti v Neaplju so se obrnili na za-

vezniške vojaške oblasti v Italiji, naj jim dovolijo obiskati ta taborišča zaradi povratka v domovino. Zavezniške oblasti so dale našemu predstavništvu zagotovilo, da lahko pošlje v ta taborišča svoje delegate ter pripomnili, da ni potrebno jemati s seboj nobene zaščite, ker so »razseljene osebe« brez orožja.

To je eden izmed najtežjih primerov v vrsti napadov na jugoslovanske organe v inozemstvu ter je posledica politike nasproti vojnim zločincem, v smislu katere se vojnimi zločincem s strani zavezniških vojaških oblasti dovoljuje ustvarjanja vojaških organizacij, naperjenih proti FLRJ.

Bivši politični preganjanci so zborovali v Kobaridu, Bovcu in Krmini

V nedeljo 19. t. m. so se sestali v Kobaridu bivši pol. preganjanci iz Kobariskega okraja na ustanovnem običnem zboru.

Po pozdravnem otvoritvenem govoru predsednika pol. preganjancev je spregovoril član okroglega nadzorstvenega sveta iz Gorice, ki se je uvodoma dotaknil pomena in važnosti Udrženja v okraju. V nadaljnjem je ostro ožigal zadržanje zaupne uprave, ki ni do sedaj ničesar še ukrenila, da bi olajšala gorje političnih preganjancev. Pokazal je na načrtno zavajanje, ki ga vršijo okrajni guvernerji in drugi protiljudski elementi v zadnjih tednih, ko hočejo vnesti zmedo med naše prebivalstvo. Dotaknil se je položaja naših demobilizirancev ter napovedal novo trimesčno tekmovanje, ki bo zajelo vse plasti goriškega ljudstva.

Sledilo je organizacijsko poročilo tajnice okrajnega Udrženja in čitanje pravilnika, ki je bil soglasno sprejet. Razpravljalo se je o ustanovitvi »Zlate knjige« ter o glasilu političnih preganjancev.

Sledila je živahna diskusija, nakar so sledile volitve okrajnega odbora. Soglasno so bili izvoljeni najboljši in najpoštenjši tovariši. Končno je bila izglasovana protestna resolucija na g. guvernerja ter odposlano pozdravno pismo predsedniku LR Slovenije tov. m. Marinku, odličnemu borcu in političnemu preganjancu.

Istega popoldne se je vršil obični zbor pol. preganjancev tudi v Bovcu, kjer so zborovalci napolnili dvorano. Med petjem partizanskih pesmi je zborovanje otvorila tov. Danila. Dana je beseda tovarišu okroglega Udrženja, ki je podal zbranim članom jasno sliko o težkih razmerah, v katerih se danes nahajajo bivši interniranci.

Po organizacijskem poročilu so sledile volitve. Zborovalci so skrbno izbrali iz svoje srede najvrednejše zastopnike, ki bodo vodili okrajno organizacijo z isto borbeno zavestjo kot pred leti v času najhujšega terorja.

Ko so bile sprejete protestne resolucije ter pismo naslovljeno na predsednika LRS tov. M. Marinku, se je med vzklíkanjem ljudski republiki Jugoslaviji zaključilo dobro uspešno zborovanje.

Tudi v Krmini so se zbrali furlanski tovariši na običnem zboru pol. preganjancev ter izvolili okrajni odbor. V protestni resoluciji na ZVU so med drugim zahtevali izpustitev vseh antifašistov, ki se sedaj nahajajo v zaporih.

Ali so to zaslužili?

Kaj vse so pretrpeli politični preganjanci pod nacifašizmom bo vsakemu od nas dobro znano. Saj lahko rečemo, da je bil vsaki drugi član zaprt, preganjan ali kako drugače zasledovan po policijskem aparatu okupatorja. Vsi tisti, ki so se vrnili iz vseh koncev in krajev Evrope, vsi tisti, ki so se srečno rešili nemških peči in plinskih celic ter italijanskih mučilnic, so se vrnili na svoje domove bolani in izčrpani, da, mnogo je bilo takih, ki so umrli na poti domov ali pa v rojstni hiši, če ni krvočni okupator še to zažgal.

V Gorici je bilo l. 1945 ustanovljeno Udrženje pol. preganjancev. Takoj takrat je okrogni odbor političnih preganjancev zaprosil ZVU za prostore, toda ni jih dobil. Pozneje so dobili začasen prostor v Ljudskem domu, a ko so bili 6. novembra lanskega leta — skupno z vsemi ostalimi organizacijami in ustanovami — vrženi na cesto, so za-

manj iskali primernih prostorov. Ne ZVU in ne stanovanjski urad se nista pobrigala, da bi preskrbela okrognemu odboru Udruženja pisarniške prostore. Pač pa so stavili na razpolago lepe in udobne prostore neofašistični stranki »Uomo qualunque«. Za borce, ki so bili preganjani, ki so umirali po taboriških smrti, pa ni primerne kotičke.

Pol. preganjenci se čutili globoko užaljeni, ker ni hotel g. guverner v Gorici sprejeti deputacije, ki je imela namen predložiti mu razne pritožbe, med temi ono glede prostorov. Ob tej priliki bi g. guvernerja tudi vprašali, zakaj ni okrajni guverner v Kanalu dovolil sklicanje občnega zbora v Kanalu.

To so nezaslišne krivice, ki so tembolj hude, ker zadevajo ravno družino pol. preganjenec. ki

so toliko žrtvovali in doprinesli za skupno zavezniško stvar!

Iz gornjih podatkov vidimo veliko pristranost zavezniške vojaške uprave. Pol. preganjanci so dali na zadnjem okrognem občnem zboru vodstvu Udruženja polno moč, da ukrene vse potrebno, da se zaščitijo njih interesi.

Vsem političnim preganjencem!

Vsi tovariši in tovarišice, ki ste bili zaprti ali pa po taboriških, ste naprošeni, da napišete svoje spomine in dogodljaje ter jih pošljete vsem okrajnim odborom!

Okrogni odbor namerava izdati v kratkem posebno številko lista s slikami in prispevki političnih preganjenec. Požurite se!

GLAS IZ MESTA IN Z DEŽELE

Gorica

Sporočilo

Dramsko društvo v Gorici vabi vse svoje člane, igralce in simpatizerje na občni zbor, ki se bo vršil dne 7. februarja (petek) t. l. ob 20. uri v prostorih restavracije »Zvezda«.

Štandree pri Gorici

Hvala lepa za take obiske!

V sredo zvečer se je večja skupina civilnih policistov skupno s pripadniki ameriške vojske pripeljala v našo vas, obkolila sedež SIAU in drugih organizacij ter napravila temeljito preiskavo. Na sedežu so vse prebrskali, odnesli razne zapiske in arhiv NOO, vlomili v zaprte prostore ZPP in krajevne SIAU ter vse premetali. Navzočega predsednika KNOO tov. Stanislava Marušiča in namestnika tajnika tov. Emila Tkaliča so aretirali ter jih pozneje odpeljali proti Gorici. Medtem ko je en del policije na sedežu ljudskih organizacij še nadalje iskal »ne vemo česa«, je sedežu ljudskih organizacij, je drugi del vdrl v Turijevo gostilno na trgu pri cerkvi. Zastržili so vse vhode in izhode, ukazali navzočim gostom, naj ostanejo na svojih mestih ter začeli s preiskavo. Ker je ta ostala brezuspešna, so skočili na svoja vojaška vozila in se odpeljali.

Prebivalci Štandreže so nad takšnim obnašanjem, ki jih spominja na nekdanje fašistične pohode, zelo ogorčeni.

Vrtojba

Koncert pevskega zbora

Preteklo nedeljo je priredilo prosvetno društvo »Jadran« pr-

vi samostojni koncert. Spored je bil prav srečno izbran. Poleg slovenskih narodnih in partizanskih pesmi so izvajali tudi ruske, hrvaške in makedonske popevke. Ubranstvo glasov ter svežost, ki je dihal iz zapetih pesmi, je prijetno iznenadila še tako kritičnega poslušalca. Posebno so ugajale M. Borka: »Pod oknom«, Simonitičeva »Tito«, Venturiničeva »Pesem bratstva« in »Vstani mladina«. Enako je zadovoljila Vrabčeva pesem »Barčica«. Tu in tam so se pokazale nekatere pomanjkljivosti, posebno pri basih, ki jih mlademu zboru primanjkuje, toda uverjeni smo, da se bo dalo to v doglednem času popraviti. Vsa čast tov. Cirila Siliču, ki je znal v tako kratkem času dvigniti pevski zbor na zavirljivo stopnjo.

Dol. Cerovo

Smrtna kosa

Kruta usoda nam je gurabila tov. Ivana Klinca, požrtvovalnega in zvestega tajnika prosvetnega društva »Preval« in predsednika k. n. R.K.

Na Vipavskem, kjer je tako tragično preminul dragi pokojnik, so se udeležile pogreba vse množične organizacije iz Dupel in Vrhpolja ter razni zastopniki ljudskih oblasti cone B. Ko so pokojnikovo truplo pripeljali v rodno vas, ga je čakala velika množica z duhovščino na čelu ter vse organizacije bližnje in daljne okolice. Pogrebni slovesnosti se je udeležila večja skupina delavcev SAFOG z ravnateljem. Žalostinke so zapeli združeni pevski zbori iz Dol. in Gor. Cerovega, Števerjana in Vipoč. Zastopnik okrajnega odbora SIAU se je od zaslužnega tovariša poslovil z ganljivim govorom.

Preostalih, posebno pa tov. Jolandi, naši večletni okrajni dopisnici, naše iskreno sožalje.

Sela-Korita

Udarniško popravljamo

Krajevni odbor SIAU je pred dnevi organiziral dvodnevno udarniško delo, s katerim so popravili 2200 m ceste Selo-Jamlje, na katero so posuli 5 kubičnih metrov grušča in drugega materiala. Prostovoljnega dela se je udeležilo vsaki dan po 20 ljudi, med katerimi je vzgledno opravljal svoje delo tudi 79 letni Pahor Franc iz Sela.

Kanal

Zborovanje ZPP

Dne 20. p. m. se je vršilo v našem trgu zborovanje krajevne sekcije ZPP. Ob tej priliki se je izvršilo podeljevanje častnih članskih izkaznic svojcem padlih borcev. Pred tem je podal tajnik okrajnega odbora SIAU obširen politični pregled, s posebnim ozirom na bližnjo priključitev k FLRJ.

V spomin padlih borcev je bil zaokazan enominuten molk. Prisotni tovariši so se zaobljubili, da bodo živeli v spominu na padle borce ter da ne bodo pozabili družine partizanov, ki so potrebne pomoči.

Breginj

Za spomenik padlim borcem

V naši vasi so pričeli z nabiranjem prostovoljnih prispevkov za postavitev spomenika padlim borcem in vsem onim, ki so darovali svoja življenja za domovino. Proračun za spomenik znaša 80.000 lir. Številni vaščani so z velikim razumevanjem izročili že večje svote. Priporočamo tudi vsem ostalim, naj pohitijo s prostovoljnimi prispevki, da bomo kmalu postavili spomenik in se tako vsaj delno oddolžili našim borcem - junakom.

Bovec

Večerni tečaj

V ponedeljek, 27. p. m., se je otvoril v naši vasi večerni tečaj za mladino.

Obračamo se na starše otrok, naj pridno pošiljajo svoje otroke v novo ustanovljen tečaj, kar bo slednjim v veliko korist.

Žaga

Dobra srca

Čeravno ne živimo v izobilju in se borimo dan za dnem s težkimi vsakdanjega življenja, vendar smo se dragevolje spomnili družin, ki imajo svojce zaprte v italijanskih zaporih in taboriških. Tovariši v ječi so žrtve

razmer, ker so se kot zavedni Slovenci potegovali za najosnovnejše človečanske pravice. Odbri vaščani so za prizadete nabrali 85 kg krompirja, čez 11 kg fižola ter 6 kg testenin.

Čezsoča

Podaritev zastave

Mladina naše vasi je izdelala lepo zastavo, ter jo izročila našim demobilizirancem - borcem ob priliki vaškega praznika. Skromna, a pristrčna slavnost je zapustila pri vseh udeležencih najlepši vtis.

IZPRED SODIŠČA

Komenski dogodki

V Komnu je prišlo na dan novega leta do prerekanja in spopada s civilno policijo, ki je hotela zabraniti ljudsko veselico, češ da ni bila oblastno dovoljena. Ob tej priliki je bil poveljnik CP vržen na tla, razorožen ter pretepen. Ko je prišlo ojačenje CP so zaprli učitelja tov. Jazbeca ter ga odpeljali v goriške zapore. Na razpravi so bili zaslišani prizadeti policisti ter priče. Na vprašanje javnega tožilca, kaj je v zvezi s tem zakrivil učitelj je priča Močnik izjavil, da je obtoženec, ki je po poklicu učitelj in vsled tega vplivna oseba v vasi, že samo s svojo navzočnostjo vplival na demonstrante, da se niso razšli. Istočasno je ta priča z bolniškim spričevalom dokazala poškodbe, ki jih je dobila v komenski dvorani. Ko sta bili zaslišani še priči civilna policista Sulič in Gregorič, so nastopile priče tov. Jazbeca, ki je bil naposled obsojen na 30 dni pogojno.

Kodrčke je zgubila

Pod predsedstvom kap. Robertsona se je vršila razprava proti Ludviku Peršolji iz Kojškega, ki ga dolžijo, da je ostrigel neko Zoro Battistutijeva od istotam.

Proti obtoženemu mladeniču je pričala prizadeta Battistutijeva, ki je pripovedovala, kako jo je skupina fantov nekega zimskega večera s silo spravila iz hiše.

Eden od napadalcev ji je nameril samokres, drugi pa — in ta naj bi bil obtoženec — ji je med tem ostrigel kodrčke.

Zagovornik se je upiral mnenju tožilčice, ker pač ne more biti gotova istovetnosti Peršolje, ker je lunin svet prav lahko varljiv. Pri tej več ali manj zabavni razpravi je predsednik sodišča očital obtožencu, da se je moral že lani zagovarjati radi podobnega prestopka, nakar je še javni tožilec pristavil, da kaže obtoženi Peršolja vse znake spe-

cialista v striženju briških deklet.

Sodba bo izrečena prihodnje dni.

Fizkultura

Hud veter in snežni metež ni dovolil, da bi se program sportJ nih dogodkov tako razvil, kakor je bilo želeto. Več nogometnih tekem je odpadlo, druge pa so ostale močno okrnjene.

Smučarske tekme na Livku

To zpano in priljubljeno središče zimskega sporta je eno izmed najlepših in največjih v Julijski krajini. Novo ustanovljeno Soško smučarsko društvo je v zadnjem času pokazalo precejšno živahnost.

V nedeljo je priredilo smučarsko tekmo, katere se je udeležilo kakih 80 smučarjev. Čeravno ni bilo predpoldne vreme preveč ugodno, vendar so tekmovalci imeli odlično tekmovalno progno.

Rezultati tekem prostega smuka so sledeči:

Na progi 3000 m tekmovalci nad 18 let starosti:

1) Miklavč Vladi, Livek, Soško smučarsko društvo v času 4.4; 2) Likar Jožef, Idrinja, v času 4.10.3/4; 3) Majevšček Rado, Idrinja, v času 4.17.3/4; 4) Faletič Jožko, Livek, S.S.D. v času 4.19.3/4.

Na progi 2000 m tekmovalci od 14. do 18. leta starosti:

1) Faletič Jožko, Livek, S.S.D., v času 2.38.3/4; 2) Sekli Janko, Livek, S.S.D., v času 4.8.3/4; 3) Hrast Ludvik, Livek, S.S.D., v času 4.8.3/4.

Na progi 1000 m — pionirji:

1) Bavcon Edvard, Gorica, S. P.D., v času 3.50; 2) Mašera Dorče, Livek, S.S.D., v času 4.23; 3) Mašera Drago, Livek, S.S.D., v času 5.48.

Lovci! Rejci domačih živali!

Predno prodate surove kože, pridite k nam

v GORICO

Obrotno strojenje kož

Piazza N. Tommaseo, 7 (Placuta)

Prepričali se boste, da plačujemo najvišje cene za kože.

Strojenje kož, krzna ter vsa druga dela spadajoča v to stroko.

MAGAJNA BOGOMIR

REGINA COELI

Danes so pripeljali Zildo F. v mojo celico. »Jaz sem Zilda«, mi je rekla in mi hotela dati desnico. Polna mržnje sem se umaknila v drugi kot in strmela s sovraštvom vanjo. Pripeljali so jo, pripeljali so jo vendar enkrat. Pričakovala sem dolgo, kdaj bodo poizkusili tudi s tem. Prekrasna igralka je. Lepe lažnjive oči so se uprle vame. Pričela je jokati. Solze so se ji zalesketale na košatih trepalnicah. Jaz pa sem se ji smejala z visokim porogljivim smehom. V tiskarni so mi povedali: Če te zapro in dajo sojetnico k tebi, ji ne verjami niti besedice in čeprav bo hlinila sto dni mučenice. Vidi, da bo ona le podla vohunka.

Ha, Zilda, povej mi svoje pravo ime, razkrij mi svoj pravi obraz. Kdo ti je dal to lepoto na obraz, da si razkrila svojo temno dušo z njim! Koliko ti bodo plačali za vsako uro, ko boš ob meni!

Govoriti hoče z menoj. »Sestra«, mi je rekla plašno in se dela, da ne more umeti mojega vedenja. Smejem se ji. Pričela je jecljati. Joka. »Zakaj me sovražiš tudi ti«, jeclja. V kot je sedla in vsa se trese. Približala sem se ji in jo hotela udariti. Zakričala je kot blazna, jaz pa sem se ji rogala z glasnim in visokim smehom. Nisem je udarila. Umaknila sem se. Naj bo tukaj, naj mi krade vohunka še ta mali prostor, še te misli uboge, ki ne bodo mogle sedaj več potovati v daljne kraje. Pridružila se je očem paznikov, ki strme skozi odprtino. Ta mi bo od blizu merila korake in misli. Vsaka ura bo težja, kot mi je bila doslej. Nina, Zilda, pazniki v zaporih Nebeške kraljice, ha, ha, prekrasni dom, svetišče zločinov! Nina, Zilda, pazniki! Zgoraj pa je bog, preiskovalni sodnik. Vsak mesec me peljejo k njemu. Toda ta bog vsemogočni ne more prebrati

mojih misli. Ne morejo jih prebrati njegovi služabniki z udarci in z grobstvijo svojih besed. Ni jih prebrala Nina, niso jih prebrale oči onkrat vrat, ne boš jih prebrala niti ti, prelepa igralka, prelepi angelj sodnikov. Zilda sedi v kotu in spremlja vsak noj korak. »Drugam glej«, sem ji zaklicala. »Poprej ko se vrneš, ti bom ovila prste okrog vratu in stisnila, da ne bo mogla nobena beseda preko tvojih lažnjivih ustnic«.

Krvavi žarek večernega sonca visi skozi vlago tega prostora. Sključena sedim na ležišču in gledam telo, ki se je zvrlo na drugem. Zilda se dela, da spi. Krvavi žarek je dospel na njen obraz, ki je miren, kakor da bi umrl. Zamolklo odmevajo paznikov koraki in mi bijejo v mozeg, da vsa trepetam. Zaprla sem oči. Skušam spati. Ne morem. Oči so se odprle same po sebi in se ne morejo umakniti od osvetljenega obraza. Ali je res ta prelepa deklica lažnjiva zločinka? Ali laže nasmeh, ki se ji je sedaj za hip prikrdel na ustnice? Ali Zilda res hlina spanje?

Vstala sem in se plazim do nje. nega ležišča. Opazujem vsako njeno potezo. Skozi prosojno kožico na sencih sijo drobne žilice in se mi zdi, da vidim kri, ki se tiho, tiho toči po njih. Prsi se ji dvigajo enakomerno, kot da jih ne dviga dih, ampak lepa misel duše. Ali Zilda spi? Na ustnicah ji še vedno trepetajo smehljaj. Premikajo se. Šepetajo nekaj. Približala sem usta prav k njenim in poslušam:

»Bel' sei come la primavera — sai tu che...«

Ne razločim več besed — poslušam. Besede so ji nerazumljive. O čem govori. — Čujem zopet...

»Mario, fratello, sai tu com' il sole è la libertà...«

Bel', bel', baccio ti gli occhi d'angelo...«

Sedaj se samo smeje, se smeje. Pa ji je naenkrat obraz teman. Zganila se je. Krvavi žarek se je premaknil z ustnic nad srce. Bela koža nad srcem je zagorela v krvavo — za hip. Nekje je utonilo sonce, nekje za širokim morjem.

Tema. Bedim ob njej. Zilda ječi v spanju. Na njen obraz, ki se svetlika iz teme, se je zarisala trpkost. Zbuditi jo hočem iz težekega sna. Položila sem ji desnico na čelo in stresla glavo. Odprla je oči. Groza se je zrealila vanje. Odrinila me je z roko in se dvignila sunkoma. Kriči, kakor da sem ji ugrabila veličastno grozne misli. Bežim proti svojemu ležišču. Odejo sem potegnila preko glave. Ne morem slišati Zildinega glasu. Moja duša je polna groze. Krvavi žarek nad srcem. Zilda kriči. Njen glas je hripavo jokav. Kričala bi tudi jaz. Nekaj težkega me je stisnilo na prsi, ledene sluzaste težke roke — Tolčem z rokami v prazno — Stiskam dlani na sence — Grabim v blazino. Zilda, Zilda! — Kričim tudi jaz. Srce mi bije v stene prsi. Slišim njegov glas. O Bog, dobri Bog! Kričim. Kaj delam? Zblaznela sem, moj Bog, zblaznela sem. —

Stražnik je udaril s pestjo na vrata: »Silenzio, puttanel«

Noč. —

(Nadaljevanje prih.)

Rončni rezultati akcije za pomoč albanskim poplavljenecem

Kakor vsi narodi Jugoslavije, tako je tudi naša Goriška priskočila na pomoč težko prizadetemu albanskemu ljudstvu, ki je utrpevalo pred meseci hudo poplavo. V kratkem tednu časa se je nabralo v okrožju 384359 lir. V posameznih okrajih so bile nabrane sledeče svote: Komen 19.019 lir, Brda 18.043 lir, Kobarid 41291 lir, Miren 29863 lir, Kanal 27412 lir, Bovec 43670 lir, Gradiška 29.005 lir in mesto Gorica 117.478 lir.

V pismih, ki so jih nekatere vasi naslovile na bratsko albansko vladu in na ljudstvo, čitamo o veliki ljubezni in požrtvovalnosti našega ljudstva, ki ga goji za junaški albanski narod. Pomoč, ki jo je nudila Goriška, je toliko bolj pomembna in važna, ker gre za ljudstvo, ki živi na skrajnem zapadu slovanskega sveta. Enotno se je odzvalo nabiralni akciji, v kateri so živo sodelovali tudi napredni Italijani furlanskih okrajev Gradiške in Krmina ter same Gorice.

DAROVI

Ob priliki obletnice smrti edinega sina Rusjan Alberta padlega v borbi na Trnovem, je darovala njegova mati tov. Rusjan Kristina iz Mirna za socialno skrbstvo lir 500 (petsto). — Pri srčna hvala.

Tov. Trampuž Jože iz Kostanjevice je daroval 500 lir za zaprte antifasiiste.

Organizacija AFŽ iz Rupe pri Mirnu je darovala 1000 lir za sirote v Dečjem domu v Kojškem.

Otvoritev ljudske knjižnice v Gorici

Kar si je naše ljudstvo že davno želelo, se uresničuje! V najkrajšem času se bo odprla javna ljudska knjižnica in sicer v prostoru javne čitalnice na Travniku.

Goričani smo imeli že pred prvo svetovno vojno tako javno knjižnico. Leta 1904. je bila ustanovljena »Narodna prosveta«, ki si je kmalu omislila svojo knjižnico. Sedež je imela v takratnem »Trgovskem domu« (sedaj Ljudskem domu) leto od vhoda v dvorano. Knjižnica je izbornu uspevala do prve vojne, ki tudi njej ni prizanesla. Malenkost knjig se je rešila, večina se jih je porazgubila.

Povojni časi s fašistovsko ideologijo so zatrli že v kali vsak morebitni poskus oživljanja predvojne knjižnice. Nekaj let je še delovala »Goriška matica«, izdajala je leposlovne in znanstvene knjige, dokler niso leta 1939. črnosrajčni mogotci ukiniteli tudi njeno delovanje in udejstvovanje. Naše ljudstvo je ostalo brez knjige.

Po osvoboditvi se je odprla pot slovenski knjigi tudi na Goriško. Na Travniku se je takoj odprla javna čitalnica, v kateri so na razpolago dnevniki, revije in brošure. Knjižnice pa ni bilo mogoče odpreti takoj, ker knjižnica zahteva gotovo število knjig, ki jih pa v kratki dobi ni bilo mogoče dobiti.

Okrožni odbor SPZ je tekom poldrugega leta zbral lepo število knjig. Pri nabiranju knjig mu je pridno pomagala goriška in srednješolska mladina. Lepo število nabranih knjig je dokaz, kako se je mladina zavedala kakšne važnosti je za nas knjižnica.

Sedaj bo knjižnica, čim bo urejena, lahko nudila čitaleem precejšnjo izbiro.

Ugotoviti moramo, da so prostori knjižnice neprimerni. Zasedbo Ljudskega doma je tudi knjižnica izgubila svoj prostor. Kljub ponovnim protestom pri ZVU nam do danes še niso bili nakazani primerni prostori in slovenska knjižnica je gost čitalnice na Travniku.

Knjiga je postala za naše ljudstvo neobhodno potrebna. Zaveštno čuti, kako ga knjiga podpre v današnjih težkih časih, da lahko vse drugače zasleduje potek dogodkov. Knjiga mu zamaši vrzel, ki je nastala po prekinitvi njegove šolske izobrazbe.

Uverjeni smo, da bodo naši meščani in okoličani uporabljali ugodno priliko in pridno segali po knjigah. Knjižnica bo razpolagala z najnovejšimi deli in bo po svoji zmogljivosti in možnosti upoštevala posamezne utemeljene želje svojih prijateljev.

Nove cene za elektriko plin in vodo

Zavezniška vojaška uprava je odobrila naslednje nove cene za elektriko, plin in vodo od 1. januarja 1947 dalje:

Električni tok.

A) Za razsvetljavo.

1) na števec - po zasebnih stanovanjih - po 4 lire kw; za druge prostore po 6 lir kw.

2) pogodbeno za stanovanja po 6 lir kw; za 30 W mesečno 15 lir; za druge prostore (za 30 W mesečno) 23 lir.

B) Za ogrevanje, mehanične svrhe in drugo po 6 lir kw.

C) Za kuho podnevi po 4 lire; ponoči po 2 lire kw.

D) Za pogonsko silo:

1) za male industrije: a) za samoporabo po 3 lire; za uporabo s stalno pravico po 2 lire.

Časovno neomejeno mesečno do 10 ks po 56 lir za ks; do 20 ks po 50 lir; nad 20 ks po 42 lir za ks.

Časovno omejeno - polovične cene.

2) Za srednje industrije - časovno omejeno po 2 lire za kw.

E) — 1) Števnina za enofazni tok do 5 Amp. 12 lir mesečno, do 10 Amp. 18 lir; do 20 Amp. 24 lir in do 30 Amp. 30 lir; za trifazni tok do 20 Amp. 36 lir mesečno, do 30 Amp. 45 lir, do 50 Amp. 60 lir.

2) Omejevalci po 2 lire za mesec; avtomatično prekinjevanje do 10 Amp. 12 lir mesečno, trofazno do 5 ks 30 lir mesečno, do 10 ks 42, nad 10 ks 50 lir.

3) Kazalci najvišje potrošnje: a) enofazni mesečno 12 lir; b) trifazni mesečno 18 lir.

4) Tokovni in napetostni transformatorji: a) Tokovni transformatorji mesečno 15 lir; b) napetostni transformatorji mesečno 20 lir.

Plin.

A) Plin za vsako svrhu kub. m 10 lir in pol.

B) Števnina: na 5 gorilnikov 10 lir mesečno; na 10 gorilnikov 16 lir mesečno; na 20 gorilnikov 24 lir mesečno; na 30 gorilnikov 40 lir mesečno; na 40 gorilnikov 48 lir mesečno; na 50 gorilnikov 60 lir mesečno; na 100 gorilnikov 80 lir mesečno.

Voda.

A) Voda - za vsako svrhu kub. meter po 5 lir 70 stotink.

B) Števnina: na 13 mm cevi mesečno 10 lir; na 20 mm cevi mesečno 20 lir; na 25 mm cevi mesečno 30 lir; na 40 mm cevi mesečno 50 lir; na 50 mm cevi mesečno 60 lir; na 65 mm cevi mesečno 80 lir; na 80 mm cevi mesečno 100 lir; na 100 mm cevi mesečno 140 lir; na 125 mm cevi mesečno 180 lir; na 150 mm cevi mesečno 240 lir.

Gori navedene nove cene veljajo seveda tudi za dovoljenja, pogodbe in dogovore ki obstojajo šele od 1. januarja 1947 dalje.

Ukinitve nedeljskih vlakov

Zaradi štednje z elektriko se ukinejo sledeči nedeljski vlaki:

Trst - Ronke - Gorica 1673 Trst - Gorica: odhod 6.25, prihod 8.50; 1674 Gorica - Trst: odhod: 8.30, prihod 9.55; 1679: Trst - Gorica: odhod 13.40 prihod 15.12; 1680 Gorica - Trst: odhod 16.50, prihod 18.35.

Trst - Videm: 1675 Trst - Videm: odhod 7.10, prihod 9.16; 1681 Trst - Videm: odhod 16.35, prihod 19.23; 4334 Videm - Gorica: odhod 6.25, prihod 7.19; 1684 Videm - Trst: odhod 17.15, prihod 19.36.

Delitev veleposestniške zemlje v Istri

V torek 21. t. m. se je začela v Istri uradna delitev veleposestniške zemlje, ki je sedaj postala last nekdanjih kolonov.

Takoj po prihodu ljudske oblasti v Istro se je uveljavilo načelo »Zemljo tistemu, ki jo obdeluje«. To načelo se sedaj v popolnosti uresničuje. Na zasedanju okrajne skupščine koprškega okraja 1. decembra 1946 so ljudski poslanci sprejeli sklep, na podlagi katerega je bil izdan zakon o delitvi veleposestniške zemlje. Od takrat so neumorno delale agrarne komisije. V torek pa je bila prva svečana podelitev veleposestniške zemlje kolonom v vasi Ankaranu.

V vsej Istri bodo med kolone in demobilizirane borce razdelili 2.500 ha zemlje. Samo v Ankaranu je 350 ha veleposestniške zemlje, ki je delno že razdeljena. To zemljo bodo razdelili med 108 kolonov.

Delo se nadaljuje. Agrarne komisije gredo od vasi do vasi, kjer se zbirajo vsi koloni in na slavnostnih zborovanjih sami ocenjujejo, komu se naj dodeli zemlja. Zemljo dobe le tisti, ki niso služili fašistom.

Vso Istro je zajel val navdušenja. Zatirani koloni vidijo danes ponoven dokaz skrbi ljudske oblasti za delovno ljudstvo, za dvig uspešnega gospodarstva in s tem zboljšanja življenjskega standarda vsem delovnim množicam.

Nova knjiga o šahu

Državna založba Slovenije je izdala knjigo: Razgovori o šahu z začetnikom, ki jo je spisal Milan Vidmar.

Drobne novice

* Sedem zdravnikov iz Mostarja se je priglasilo, da bo izkoristilo svoj letni dopust na mladinski progi Samac - Sarajevo, kjer bodo opravljali zdravstveno službo.

MIHA KLINAR:

PATROLA NA SEDLO

Počiva zemlja v beli srebrnini...
Tovariš, daj, prisluhni srcu!... Čuješ?
Koroška poje v nemi bolečini...
Zavedaš li se, da bodočnost kuješ?

Molčiš... A čutim, da sva v mislih ena
oba sva borca in oba na straži
za zemljo to, ki v krvi prepojena
upira se nasilju, tuji laži...

Molčiš, tovariš... V tvojem sem obrazu
zagledal svojega ko v ogledalu;
čas, borba dala sta nam svoj izraz! —

Molče stojiva sama na prelazu
in dajeva se zemlji-nakovalu,
s kladivom borbe naju kuje čas...

Koroška, v zimi 1944).

* Na predlog predsednika bolgarske vlade Georgija Dimitrova je ministrski svet sklenil zgraditi v Sofiji veličasten spomenik herojski Rdeči armadi.

* V predmestju Prage v Hostivaru so bili na slavnosten način predani javnosti novo zgrajeni filmski ateljeji, ki so zgoreli v mesecu decembru lanskega leta. Novi ateljeji so najmoderneje zgrajeni in so tehnično najboljše urejeni v Evropi.

* Novi grški ministrski predsednik se imenuje Demetrios Maximos (naslednik Caldarisa). Novo vlado je parlamentu predstavil za koalicijsko, a v resnici so stopili vanjo samo šefi strank, ki so sklenili sporazum. Demokratični krogi Grčije komentirajo sestavo nove vlade in izjavljajo, da predstavlja blok monarhistov z desnim krilom parlamentarne opozicije, ki je usmerjena proti Eamu (osvobodilnemu gibanju v Grčiji).

* V Franciji ni več Leon Blum ministrski predsednik. Njegovo mesto je zavzel Ramadier (tudi on socialist). Podpredsednik vlade pa je Maurice Thorez (komunist) in minister za zunanje zadeve je Georges Bidault (ljudsko republikansko gibanje). Slednji je znan po »francoski črti«, ki se nas, tu na Primorskem, neposredno tiče.

* V Moskvi se je vršil sestanek posvečen 325 letnici rojstva Moľiare-a, velikega francoskega dramatika in igralca.

* V moskovskem gledališču Leninskega komsomola je bila odprta razstava daril, ki jih je gledališče dobilo na svojem gostovanju po Jugoslaviji.

* V Hofstettenu blizu jugoslovanske meje so odkrili veliko skladišče orožja.

* Kakor pišejo holandski časopisi je doživel sovjetski film »Ivan Grozni« velikanski uspeh. Film si je ogledala tudi holandska kraljica s svojim spremstvom in županom Amsterdama.

* »Tass« poroča, da je preko sodišče v Ardebilu izreklo smrtno kazen nad 3. iranskimi oficirji. V Tabrisu je bilo aretiranih več tisoč članov demokratične vojaške organizacije in voditeljev azerbejdžanske demokratične stranke.

* Narodno podjetje »Zbrojevka« v Brnu je izdelalo nov stroj, ki je zelo pomembna novost za tkalne stroje.

* »Star«, ki izhaja v Torontu piše, da skuša Kanada na vse mogoče načine obdržati v tajnosti priprave za operacije v Arktiki, kjer vrši več sto Kanadčanov in Američanov poizkuse z oborožitvijo suhozemskih čet in letalstva.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAŽ
Za list odgovarja ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: Gorica,
Korzo Roosevelt, 33/II. — Izdaja lista je odobrena od A.I.S.
Tisk KATOLISKE TISKARNE v Gorici — Najemnik: »Primorski dnevnik«

Edina slovenska cvetličarna

Joško Bandelj

Gorica

na Travniku štev. 6

VIPAVSKA VINARSKA ZADRUGA

PODRUŽNICA V GORICI

ulica Sv. Gabrijela štev. 7

Ima v zalogi pristna domača vina — briška, vipavska in kraški teran.

Velika izbira vermuta, marsale in raznih likerjev.

Gostilničarji, trgovci — poslužujte se domače trdke!

BARVARNA

Kupuje po najvišjih cenah surove
kože kun, lisic, jazbecov, mačk itd.

COMENSE

Vodja: LIANO ALDO

GORICA - Pred škotijo, 7
KRZNA ZA OPREME IN OBŠIVE

KRZNARSTVO

Strojenje kož divjih živali
Prvovrstno barvanje usnjenih plaščev